

اسرار خلاقیت

مولفان

لیلا امینیان

ساناز مظاهری

انتشارات آوای نور

تهران - ۱۳۹۶

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سرشناسه	: امینیان، لیلا، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: اسرار خلاقیت/ مولفان لیلا امینیان، ساناز مظاهری.
مشخصات نشر	: تهران: آوای نور، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۹۶ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۲۱۱-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۹۱ - ۱۹۶.
موضوع	: خلاقیت Creative ability
موضوع	: اندیشه و تفکر خلاق Creative thinking
شناسه افزوده	: مظاهری، ساناز، ۱۳۶۲ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۵۴-۸BF الف۸الف/
رده بندی دیویی	: ۳۵/۱۵۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۲۶۲۱۱۲

نام کتاب: اسرار خلاقیت

نویسنده: لیلا امینیان - ساناز مظاهری

ناشر: انتشارات آوای نور

چاپ دوم ۱۳۹۶

تیراژ ۵۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۲۱۱-۲

تهران: میدان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - خیابان وحید نظری

پلاک ۹۹ - طبقه دوم تلفن: ۶-۶۶۹۶۷۳۵۵ نمایر: ۶۶۴۸۰۸۸۲

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است قیمت ۱۳۰۰۰ تومان

شکرخدا که هرچه طلب کردم از او،
برمنت‌های همت خود کامران شدم

تقدیم به:

پدرم با بوسه بردستانش که وجودش مایه دلگرمی ام است

و

مادرم با بوسه بردستانش که وجودش برایم همه مهر است

و

خواهر نازنینم که عطر حضورش تکرار خوشی های من است

و

دلخوشی همیشگی ام، برادر عزیزم که صفایش مایه ی آرامشم است

لیلا امینیان - ساناز مظاهری

فهرست مطالب

پیشگفتار ۹

فصل اول: خلاقیت و اهمیت آن

تعریف خلاقیت ۱۱

نقش و اهمیت خلاقیت ۱۲

منشاء و خاستگاه خلاقیت ۱۴

انواع خلاقیت ۱۸

نشانه‌های خلاقیت ۲۰

سطوح خلاقیت ۲۰

طبقه‌بندی خلاقیت ۲۲

مراحل خلاقیت ۲۲

عوامل موثر در خلاقیت ۲۵

تاثیرپذیری خلاقیت از تصورات ۲۶

فصل دوم: نظریه‌های خلاقیت

نظریه خلاقیت «گیلفورد» ۲۷

نظریه خلاقیت «تورنس» ۲۸

نظریه خلاقیت «آلبرشت» ۲۹

۳۱ نظریه خلاقیت «راجرز»
۳۳ نظریه خلاقیت «گانه»
۳۴ نظریه خلاقیت «تیلور»
۳۵ نظریه خلاقیت «آماییل»
۳۶ نظریه خلاقیت «پارنز»
۳۷ نظریه خلاقیت «دبونو»
۳۹ نظریه خلاقیت «دیوت»
۴۰ نظریه خلاقیت «والاس»
۴۲ نظریه خلاقیت «پلسک»

فصل سوم: تکنیک‌های خلاقیت

۴۵ چستی تکنیک‌های خلاقیت
۴۵ تکنیک طوفان فکری
۵۰ تکنیک SIL
۵۳ تکنیک گردش تخیلی
۵۵ تکنیک دلفی
۵۷ تکنیک گروه اسمی
۶۰ تکنیک داستان‌نویسی
۶۵ تکنیک سبد نگارش فکری
۶۷ تکنیک شش کلاه تفکر
۷۴ تکنیک پی.ام.آی

۷۸	تکنیک تکه کاغذ کرافورد
۸۱	تکنیک NHK
۸۴	تکنیک TKJ
۸۷	تکنیک بازگشت به خورشید
۸۹	تکنیک الگوبرداری از طبیعت
۹۰	تکنیک شکوفه نیلوفر آبی
۹۳	تکنیک ICEBERG
۹۶	تکنیک میتسویشی
۹۹	تکنیک ناپلئون
۱۰۰	تکنیک سلطان کوهستان
۱۰۱	تکنیک درنگ خلاق
۱۰۲	تکنیک کوله بار تجربه
۱۰۳	تکنیک ارتباط اجباری
۱۰۳	تکنیک نمودار استخوان ماهی

فصل چهارم: خلاقیت در خانواده

۱۰۷	نقش خانواده در شکل‌گیری خلاقیت کودکان
۱۰۹	ویژگی‌های کودکان خلاق
۱۱۰	موانع رشد خلاقیت کودک در محیط خانواده
۱۱۵	راه‌های افزایش خلاقیت کودکان در خانه
۱۱۸	بازی‌های برانگیزاننده خلاقیت در کودکان

فصل پنجم: خلاقیت در مدرسه

- نقش معلم در پرورش خلاقیت دانش‌آموزان ۱۲۳
- الگوی رشد خلاقیت در کلاس درس ۱۲۷
- سرکوبی خلاقیت در نظام آموزشی ۱۲۹
- موانع خلاقیت در محیط مدرسه ۱۳۷
- شیوه‌های پرورش خلاقیت در مدرسه ۱۴۱

فصل ششم: خلاقیت در سازمان

- خلاقیت از دیدگاه سازمانی ۱۵۳
- نقش مدیر در پرورش خلاقیت ۱۵۳
- ویژگی‌های یک سازمان خلاق ۱۵۵
- عوامل بازدارنده خلاقیت در سازمان ۱۵۶
- عوامل پیش‌برنده خلاقیت در سازمان ۱۵۸
- شرایط ایجاد خلاقیت در سازمان ۱۶۰

فصل هفتم: ابزارهای اندازه‌گیری خلاقیت

- پرسشنامه خلاقیت «تورنس» ۱۶۳
- پرسشنامه خلاقیت «رندسیپ» ۱۸۰
- پرسشنامه خلاقیت شغلی ۱۸۶
- منابع ۱۹۱

پیشگفتار

یکی از والاترین ویژگی‌های انسان، قدرت خلاقیت اوست. مفهومی که تعریف‌های آن در طول زمان تغییرات بسیاری کرده و پژوهشگران مختلف تعاریف متعددی برای آن ارائه نموده‌اند که البته اشتراکات معنایی زیادی در بین تعاریف ارائه شده وجود دارد. از آنجایی که رشد و شکوفایی هر کشوری در گرو خلاقیت، این نیروی نهفته در آدمی است و سرنوشت جامعه به دست افراد خلاق رقم می‌خورد، این کتاب با هدف گردآوری اطلاعاتی منسجم پیرامون خلاقیت برای دانشجویان حوزه علوم تربیتی و روانشناسی و همچنین علاقمندان به مبحث خلاقیت تهیه شده است.

کتاب حاضر که حاصل تلاش یک‌ساله مولفان می‌باشد، شامل هفت فصل است. در فصل اول کتاب، به مرور تعاریف مربوط به خلاقیت و اهمیت آن پرداخته شده است. فصل دوم، به نظریه‌های مطرح از سوی روانشناسان خلاقیت همچون گیلفورد، تورنس و... اختصاص داده شده است. در فصل سوم، تکنیک‌های خلاقیت به عنوان ابزاری برای رشد خلاقیت در افراد آورده شده است. در فصول چهارم تا ششم به مبحث

خلاقیت در سه نهاد خانواده، مدرسه و سازمان و ارائه راهکارهایی جهت افزایش خلاقیت در افراد در سنین و جایگاه‌های مختلف اشاره شده است و در فصل هفتم، ابزارهایی جهت سنجش و اندازه‌گیری خلاقیت معرفی شده است.

هر چند در تالیف کتاب مذکور سعی شده است تا با بهره‌گیری از نظرات اساتید حوزه خلاقیت، اشتباهات کمتری از جانب مولف صورت گیرد، اما مطمئناً کاستی‌ها و ضعف‌هایی شامل مطالب موجود در کتاب می‌شود که امیدواریم با ارائه نظرات سازنده خود برای مولفان از طریق دو آدرس ایمیل lilianavml@yahoo.com و honest.honest95@yahoo.com به بهتر شدن مطالب کتاب در چاپ بعدی، کمک نمایید.

لیلا امینیان - ساناز مظاهری

بهار ۹۵

